

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 1 / 1

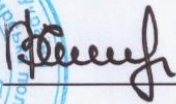
ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
факультету гірничої справи,
природокористування
та будівництва

26 серпня 2025 р., протокол №7

Голова Вченої ради

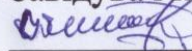

 Володимир КОТЕНКО

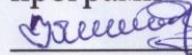
РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Сталий розвиток агропродовольчих систем і сільських територій в умовах Європейської Інтеграції»

Схвалено на засіданні кафедри
здоров'я природи та якості
харчових ресурсів
25 серпня 2025 р., протокол № 7

Завідувач кафедри

 Михайло КЛЮЧЕВИЧ

Гарант освітньо-професійної
програми

 Михайло КЛЮЧЕВИЧ

Розробник: к.с.-г. н., доцент кафедри здоров'я природи та якості харчових
ресурсів Інна МОЖАРІВСЬКА

Житомир
2025 – 2026 н. р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 17/2</i>

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Сталий розвиток агропродовольчих систем і сільських територій в умовах Європейської Інтеграції» затверджена Вченою радою факультету гірничої справи, природокористування та будівництва від 26 серпня 2025 р., протокол № 07.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів 4	вибіркова	
Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 самостійної роботи – 3,5	32 год.	6 год.
	Практичні	
	32 год.	6 год.
	Лабораторні	
	- год.	- год.
	Самостійна робота	
	56 год.	108 год.
	Вид контролю: залік	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

- для денної форми здобуття вищої освіти – 53,33 % аудиторних занять, 46,67 % самостійної та індивідуальної роботи;

- для заочної форми здобуття вищої освіти – 10 % аудиторних занять, 90 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/НІ.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань, умінь і компетентностей щодо принципів, механізмів та інструментів забезпечення сталого розвитку агропродовольчих систем і сільських територій з урахуванням екологічних, економічних і соціальних аспектів, а також адаптації національного аграрного сектору до вимог та політик Європейського Союзу.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування теоретичних знань щодо принципів сталого розвитку агропродовольчих систем і сільських територій;
- вивчення структури, функціонування та ролі агропродовольчих систем у забезпеченні продовольчої безпеки;
- аналіз сучасного стану та ключових проблем розвитку сільських територій України;
- ознайомлення з політиками та інструментами Європейський Союз у сфері аграрного розвитку та їх впливом на національний сектор;
- формування знань щодо адаптації агропродовольчого сектору України до європейських стандартів і вимог;
- розвиток навичок оцінювання екологічної, економічної та соціальної ефективності агропродовольчих систем і обґрунтування стратегій їх сталого розвитку.

Після вивчення дисципліни «Сталий розвиток агропродовольчих систем і сільських територій в умовах Європейської Інтеграції» студент отримає:

Знання:

- теоретичні основи сталого розвитку, його принципи та складові (екологічна, економічна, соціальна) у контексті агропродовольчих систем;
- сутність, структуру та функціонування агропродовольчих систем і їх роль у забезпеченні продовольчої безпеки;
- основні проблеми та тенденції розвитку сільських територій України в умовах глобалізації та кліматичних змін;
- політики, інструменти та підходи Європейський Союз, зокрема принципи Спільної аграрної політики (CAP);
- Європейські стандарти та нормативно-правові вимоги у сфері агропродовольчого виробництва і розвитку сільських територій;
- методи оцінювання екологічної, економічної та соціальної ефективності агропродовольчих систем, включаючи підходи до забезпечення сталого розвитку.

Вміння:

- аналізувати стан та тенденції розвитку агропродовольчих систем і сільських територій з урахуванням екологічних, економічних і соціальних факторів;
- оцінювати ефективність функціонування агропродовольчих систем та рівень їх сталості за відповідними показниками;
- застосовувати підходи та інструменти Європейський Союз у сфері аграрної політики та розвитку сільських територій;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/5

- розробляти пропозиції щодо адаптації аграрного сектору України до європейських стандартів і вимог;
- обґрунтовувати стратегії сталого розвитку сільських територій з урахуванням природоорієнтованих та інноваційних підходів;
- приймати управлінські рішення у сфері сталого розвитку агропродовольчих систем на основі аналізу даних та сучасних наукових підходів.

Навички:

- використання сучасних методів збору, обробки та аналізу даних для оцінювання стану агропродовольчих систем і сільських територій;
- робота з нормативно-правовими документами та стандартами Європейський Союз у сфері аграрної політики та сталого розвитку;
- застосування підходів оцінювання екологічної, економічної та соціальної ефективності;
- командної роботи, комунікації та презентації результатів досліджень у професійному середовищі.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію з питань відновлення родючості ґрунту; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/6

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ЄВРОПЕЙСЬКА АГРОПРОДОВОЛЬЧА СИСТЕМА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Теоретичні основи сталого розвитку продовольчих систем

Визначення поняття продовольчої системи та її складових. Розгляд концепції сталого розвитку: історичні аспекти формування та ключові принципи. Цілі сталого розвитку та їх вплив на агропродовольчий сектор. Модель взаємозв'язку «економіка – суспільство – екологія» у системах управління продовольством. Основні вразливості сучасних продовольчих систем. Підходи Європейського Союзу до впровадження принципів сталого розвитку у продовольчу політику.

Тема 2. Політика ЄС щодо продовольчої безпеки та сталого розвитку

Огляд ключових документів Європейського Союзу, що регламентують продовольчу безпеку. Роль Європейської Комісії та Європейського Парламенту у формуванні та реалізації продовольчої політики. Забезпечення балансу між гарантуванням продовольчої безпеки та дотриманням екологічних стандартів. Виклики глобалізації та їхній вплив на функціонування продовольчої системи ЄС. Місце продовольчої стратегії ЄС у світовому контексті. Інструменти підтримки держав-членів у забезпеченні стійкості харчових ланцюгів.

Тема 3. Стратегія «Від вирощування культур до готової страви»

Основні цілі та пріоритетні напрямки стратегії «Від вирощування культур до готової страви». Перехід до кліматично нейтрального та сталого сільського господарства. Скорочення використання пестицидів, мінеральних добрив та антибіотиків у тваринництві. Заохочення виробництва та споживання органічної продукції. Формування сталих споживчих звичок на користь екологічно безпечного харчування. Основні виклики впровадження стратегії в країнах-членах Європейського Союзу.

Тема 4. Спільна аграрна політика ЄС як інструмент сталого розвитку

Розвиток Спільної аграрної політики та її актуальні пріоритети. Фінансові механізми підтримки сталого розвитку в межах САП. Екологічні схеми (еко-схеми) та їхній вплив на діяльність фермерських господарств. Сприяння впровадженню інновацій у сільському господарстві. Вплив САП на підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору Європейський Союз. Роль САП у процесах адаптації аграрного виробництва до кліматичних змін.

Тема 5. Циркулярна економіка в агропродовольчій системі ЄС

Базові засади та принципи циркулярної економіки. Управління харчовими відходами та розвиток біоекономіки. Скорочення втрат продовольства на різних етапах виробничо-збутових ланцюгів. Впровадження екоінновацій у сфері пакування та логістики. Вплив циркулярних підходів на забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Практичні приклади реалізації принципів циркулярної економіки в продовольчому секторі Європейський Союз.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/7

Тема 6. Екологічний аспект функціонування продовольчих систем ЄС

Вплив аграрного сектору на викиди парникових газів. Раціональне використання та управління водними і ґрунтовими ресурсами. Збереження та відновлення біорізноманіття в агроландшафтах. Використання відновлюваних джерел енергії у процесах виробництва продовольства. Адаптація продовольчих систем до змін клімату. Оцінювання екологічного сліду харчових продуктів у межах Європейський Союз.

Тема 7. Соціальний вимір сталого розвитку продовольчих систем

Забезпечення продовольчої справедливості та доступу населення до якісних харчових продуктів. Значення ролі споживачів у підтримці сталого розвитку продовольчих систем. Формування здорового харчування як складової соціальної політики Європейський Союз. Гендерні та демографічні чинники у контексті сталого продовольства. Роль освіти та просвітницької діяльності у формуванні екологічно відповідальної поведінки споживачів. Соціальні інновації в аграрному секторі та продовольчих ланцюгах.

Тема 8. Міжнародний вимір сталого розвитку продовольчих систем ЄС

Взаємодія Європейський Союз із глобальною продовольчою системою. Особливості торговельної політики ЄС та впровадження екологічних стандартів у міжнародній торгівлі. Співробітництво з країнами, що розвиваються, у сфері продовольчої безпеки. Участь ЄС у наданні продовольчої допомоги під час кризових ситуацій. Поширення європейських стандартів як механізму впровадження сталих практик у світовому масштабі. Геополітичні виклики та їх вплив на продовольчу безпеку ЄС.

1. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12-05.01/НІ.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/8

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичн	самостій	усього	лекції	практичн	самостій
МОДУЛЬ 1 ЄВРОПЕЙСЬКА АГРОПРОДОВОЛЬЧА СИСТЕМА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ								
Тема 1. Теоретичні основи сталого розвитку продовольчих систем	14	4	4	7	14	1	1	13
Тема 2. Політика ЄС щодо продовольчої безпеки та сталого розвитку	14	4	4	7	14	1	-	13
Тема 3. Стратегія «Від вирощування культур до готової страви»	14	4	4	7	14	-	1	15
Тема 4. Спільна аграрна політика ЄС як інструмент сталого розвитку	14	4	4	7	14	-	1	13
Тема 5. Циркулярна економіка в агропродовольчій системі ЄС	14	4	4	7	14	1	-	15
Тема 6. Екологічний аспект функціонування продовольчих систем ЄС	14	4	4	7	14	1	1	13
Тема 7. Соціальний вимір сталого розвитку продовольчих систем	14	4	4	7	14	1	1	13
Тема 8. Міжнародний вимір сталого розвитку продовольчих систем ЄС	14	4	4	7	14	1	1	13
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ 1	120	32	32	56	120	6	6	108
ВСЬОГО	120	32	32	56	120	6	8	108

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12-05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/9

2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1. ЄВРОПЕЙСЬКА АГРОПРОДОВОЛЬЧА СИСТЕМА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ			
1	Тема 1. Теоретичні основи сталого розвитку продовольчих систем	4	1
2	Тема 2. Політика ЄС щодо продовольчої безпеки та сталого розвитку	4	-
3	Тема 3. Стратегія «Від вирощування культур до готової страви»	4	1
4	Тема 4. Спільна аграрна політика ЄС як інструмент сталого розвитку	4	1
5	Тема 5. Циркулярна економіка в агропродовольчій системі ЄС	4	-
6	Тема 6. Екологічний аспект функціонування продовольчих систем ЄС	4	1
7	Тема 7. Соціальний вимір сталого розвитку продовольчих систем	4	1
8	Тема 8. Міжнародний вимір сталого розвитку продовольчих систем ЄС	4	1
РАЗОМ		32	6

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12-05.01/НІ.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17 / 10

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1. ЄВРОПЕЙСЬКА АГРОПРОДОВОЛЬЧА СИСТЕМА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ			
1	Тема 1. Концепція сталого розвитку продовольчих систем: глобальні та європейські підходи	7	13
2	Тема 2. Аналіз політики Європейський Союз у сфері продовольчої безпеки та її значення для України	7	13
3	Тема 3. Стратегія «Від ферми до виделки» як інструмент трансформації агропродовольчої системи	7	15
4	Тема 4. Спільна аграрна політика ЄС: механізми підтримки сталого розвитку сільського господарства	7	13
5	Тема 5. Циркулярна економіка у продовольчому секторі: європейський досвід та можливості впровадження в Україні	7	15
6	Тема 6. Екологічні виклики агропродовольчих систем: зміни клімату, деградація ґрунтів, водні ресурси	7	13
7	Тема 7. Соціальні аспекти сталого розвитку продовольства: продовольча безпека, доступність і культура споживання	7	13
8	Тема 8. Роль міжнародного співробітництва у забезпеченні сталості продовольчих систем	7	13
РАЗОМ		56	108

7. Індивідуальні самостійні завдання

Підготувати та представити презентації (до 15 слайдів) за наступними темами:

- ✓ Сутність та структура агропродовольчої системи Європейський Союз.
- ✓ Принципи сталого розвитку в аграрному секторі ЄС.
- ✓ Цілі сталого розвитку (SDGs) та їх реалізація у продовольчій політиці ЄС.
- ✓ Стратегія «Від ферми до виделки»: ключові напрями та значення.
- ✓ Спільна аграрна політика ЄС: сучасні виклики та перспективи.
- ✓ Екологізація сільського господарства в ЄС: політика та практика.
- ✓ Циркулярна економіка в агропродовольчому секторі ЄС.
- ✓ Зменшення харчових втрат і відходів у країнах ЄС.
- ✓ Органічне виробництво в ЄС: тенденції та перспективи розвитку.
- ✓ Кліматичні зміни та їх вплив на агропродовольчі системи ЄС.
- ✓ Адаптація аграрного сектору ЄС до кліматичних викликів.
- ✓ Раціональне використання ґрунтових і водних ресурсів у ЄС.
- ✓ Збереження біорізноманіття в агроландшафтах ЄС.
- ✓ Використання відновлюваних джерел енергії в аграрному виробництві.
- ✓ Продовольча безпека та продовольча справедливість у ЄС.
- ✓ Роль споживача у формуванні сталих продовольчих систем.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17 / 11

- ✓ Інновації та цифровізація агропродовольчого сектору ЄС.
- ✓ Торговельна політика ЄС та її вплив на глобальні продовольчі системи.
- ✓ Міжнародне співробітництво ЄС у сфері продовольчої безпеки.
- ✓ Перспективи інтеграції України до агропродовольчої системи ЄС.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

- Вербальні методи (лекція, пояснення).
- Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація).
- Практичні методи (виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів).
- Дискусійний метод.
- Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота).
- Ситуаційний метод.

Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей).

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

- Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання.
- Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів.
- Експрес-тестування.
- Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань.
- Самооцінювання та взаємооцінювання.

Залік.

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль у всіх семестрах вивчення навчальної дисципліни.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12-05.01/НІ.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/12

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Процедура складання заліку визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять ¹	56	56
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань ²	1	1
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали) ³ : 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей.	2	2
2. Підготовка тез доповідей наукових конференцій	1	1
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	3	3
Участь у дискусії	3	3
Виконання тестових завдань	10	10
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	40	40
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	56	56

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/13

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі заліку. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача вищої освіти заочної форми навчання семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі заліку, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15-19 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17 / 14

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17 / 15

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Органічне виробництво	Organic Production
2	Продовольча допомога	Food Aid
3	Здорове харчування	Healthy Nutrition
4	Зелена економіка	Green Economy
5	Вуглецевий слід	Carbon footprint
6	Екологічні інновації	Eco-innovations
7	Біорізноманіття	Biodiversity
8	Енергоефективність	Energy efficiency
9	Відновлювані ресурси	Renewable resources
10	Кліматичні зміни	Climate change
11	Ланцюг постачання продуктів	Food Supply Chain
12	Адаптація до кліматичних змін	Climate Change Adaptation
13	Соціальна відповідальність	Social Responsibility
14	Раціональне природокористування	Sustainable use of natural resources
15	Декарбонізація	Decarbonization
16	Соціальна відповідальність	Social Responsibility
17	Стійке споживання	Sustainable consumption
18	Переробка	Recycling
19	Продовольча справедливість	Food Justice
20	Продовольча політика	Food Policy

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/НІ.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/16

12. Рекомендована література

Основна література

1. Romantschuk L., Matviichuk N., Mozharivska I., Matviichuk B., Ustymenko V., Tryboi O. Phytoremediation of Soils by Cultivation Miscanthus x Giganteus L. and Phalaris arundinacea L. Ecological Engineering & Environmental Technology. 2024. Vol. 25(6). pp.137-147. <https://doi.org/10.12912/27197050/186902>

2. Zakharchenko E., Klymenko O., Trotsenko V., Kravchenko N., Kliuchevych M., Mozharivska I., Kyrylchuk K., Datsko O., Toryanik V., Hnitetyskiy M., Stavyskiy A., & Kotiuk R. Monitoring and restoration of soils (agrocenoses) in the border regions of the North-Eastern Forest-Steppe of Ukraine: challenges and prospects. Modern Phytomorphology. 2025.V.19(4), P. 310-315.

3. Сталій розвиток міст і регіонів ЄС: кращі практики для України : навчальний посібник /Мартиненко В. В., Скорик М. О., Корж М. А., Соколова О. М., Коляда Т. А., Джадалла О.І.; за заг. ред. В. В. Мартиненко. Ірпінь : Державний податковий університет, 2025. – 352 с.

4. Якименко І. Л., Петрашко Л. П., Димань Т. М., Салавор О. М., Шаповалов Є. Б., Галабурда М. А., Ничик О. В., Мартинюк О. В. Стратегія сталого розвитку : підручник. Київ : НУХТ, 2022. 337 URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/stratetiia_staloho.pdf

Допоміжна література

1. Трансформація продовольчої системи України в контексті сталого розвитку : монографія / за ред. М. К. Гончарука. Вінниця : Вінницький національний аграрний університет, 2023. 280 с.

2. Хом'як А. Продовольча безпека в умовах сталого розвитку: економічний та правовий вимір. Бізнес, економіка, сталій розвиток. 2023. Т. 11, № 2. С. 23–31.

3. Шевченко О. В. Правові механізми реалізації стратегії «Від ферми до виделки» в Україні. Право і суспільство. 2023. № 3. С. 115–123.

4. Шумило О. І. Сталій розвиток аграрного сектору та виклики екологізації: правовий контекст. Law. Human. Environment. 2020. Т. 11, № 2. С. 23–31.

5. European Commission. A Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally-friendly food system : Communication from the Commission. Brussels : European Commission, 2020. COM(2020) 381 final.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. European Commission – Food Safety. URL: <https://food.ec.europa.eu/>

2. European Commission – Agriculture and Rural Development (CAP). URL: <https://agriculture.ec.europa.eu/>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-23.12- 05.01/Н1.00.1М/ ВК2.1-01-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 17 / 16</i>

3. European Green Deal. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

4. Farm to Fork Strategy. URL: https://food.ec.europa.eu/horizontaltopics/farm-fork-strategy_en

5. European Parliament – Fact Sheets on the European Union. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en>